

**Управління житлово-комунального господарства
Слов'янської міської ради**

**Звіт
про стратегічну екологічну оцінку
документу державного планування
Програми розвитку водопровідно-каналізаційного
господарства на 2020-2023 роки**

м. Слов'яськ 2020

1. Зміст та основні цілі проекту Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки та її взаємозв'язок з іншими планами та програмами

Мета проекту Програми полягає у реформуванні та розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно обґрунтованими тарифами, зменшення впливу на навколишнє природне середовище.

Виконання програми сприятиме:

- підвищенню рівня якості послуг, що надаються споживачам з централізованого водопостачання та водовідведення;
- зниженню витрат матеріальних та енергетичних ресурсів;
- стабілізації економічного становища підприємства водопровідно-каналізаційного господарства;
- скороченню обсягів покупної води орієнтовно на 17 тис.м3/добу (з 20 тис.м3/добу до 3 тис.м3/добу) за рахунок переходу на власні джерела водопостачання;
- підвищенню технічної надійності та екологічної безпеки системи господарсько-питного водопостачання;
- запровадженню підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства новітніх досягнень у сфері технологій та обладнання для очищення природних і стічних вод;
- зменшенню невиробничих втрат питної води до 45 відсотків, витрат електричної енергії у сфері водопостачання і водовідведення.

Головний стратегічний документ, що має відношення до проекту Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки - Програма економічного і соціального розвитку м. Слов'янська на 2020 рік.

Програма економічного і соціального розвитку м. Слов'янська на 2020 рік, затверджена рішенням Слов'янської міської ради від 20.12.2019р. № 17-LXXVI-7.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення

Слов'янськ - місто (з 1794 року) обласного значення в Донецькій області України. Розташований у північній частині області на річці Казений Торець (приплив Сіверського Дінця). Важливий залізничний вузол. Також в місті в наявності промислові підприємства, діяльність яких негативно відбивається на навколишньому природному середовищі.

Місто Слов'янськ має статус курорту державного значення. Це одне з найстаріших міст Донецької області з яскравою багатовіковою історією. Територіально місто з населенням 110,7 тисяч осіб, розташоване на сході країни.

В 2019 році загальна захворюваність населення знизилась на 32,5% у випадках та на 31,4% на 10 тис. населення.

По нозологічним одиницям аналіз випадків та показників захворюваності населення м. Слов'янська за 2019 рік наведений в наступній таблиці:

Найменування хвороб	2018		2019		Зниження в %	
	кількість випадків	на 10 тис.населення	кількість випадків	на 10 тис.населення	у випадках	На 10 тис. нас.
Усі хвороби	58447	5196,3	39478	3564,1	32,5	31,4
Хвороби систем кровообігу	5848	528,8	4270	385,5	27,8	27,1
Гіпертонічна хвороба (всі форми)	2411	214,4	1698	153,3	29,5	28,5

Хвороби органів дихання	20802	1849,4	13259	1197,0	36,2	35,3
Хвороби органів травлення	1973	175,4	1409	127,2	28,5	27,5

Демографічні показники м Слов'янська за 2015-2019 роки (згідно РАЦСу):

	2019	2018	2017	2016	2015
Народилось	751	879	960	1083	1228
Народжуваність на 1 тис населення	6,77	7,81	8,26	8,54	9,85
Померло	2539	2491	2186	2214	2368
Смертність на 1 тис населення	22,92	22,14	18,82	17,46	18,99
Природний приріст	-16,15	-14,13	-10,56	-8,13	-9,14
Населення	110767	112479	116120	126780	124670

Загальна кількість мешканців в м. Слов'янськ, яких забезпечено централізованим водопостачанням, в тому числі внутрішньо переміщені особи, складає більше 100,0 тис. осіб. Кількість абонентів, які користуються послугою з централізованого водопостачання 47 тисяч, централізованого водовідведення - 26 тисяч.

Водопровідно-каналізаційне господарство м. Слов'янськ складається з водопровідних мереж, загальна протяжність яких – 328,12 км та каналізаційних мереж – 132,51 км, з яких 80,0% знаходяться в незадовільному стані, 3 водопровідних і 17 каналізаційних насосних станцій, 15 підвищувальних насосних станцій, водозабір і фільтрувальна станція, очисні споруди.

Основні галузі промисловості в м. Слов'янськ, які впливають на навколишнє природне середовище міста:

Машинобудування. З великого обсягу промислових викидів, що потрапляють у навколишнє середовище, на машинобудування доводиться лише незначна його частина - 1-2%. Однак на машинобудівних підприємствах є основні і забезпечуючі технологічні процеси виробництва з досить високим рівнем забруднення навколишнього середовища. До них відносяться:

внутрішньозаводське енергетичне виробництво й інші процеси, зв'язані з спалюванням палива;

ливарне виробництво;

металообробка конструкцій і окремих деталей;

зварювальне виробництво;

гальванічне виробництво;

лакофарбове виробництво.

За рівнем забруднення навколишнього середовища райони гальванічних і фарбувальних цехів, як машинобудівних, у цілому можливо порівняти з такими найбільшими джерелами екологічної небезпеки, як хімічна промисловість; ливарне виробництво порівнянне з металургією; території заводських котелень - з районами ТЕС, які належать до основних забруднювачів.

Таким чином, машинобудівний комплекс є потенційним забруднювачем навколишнього середовища:

повітряного простору (феноли, формальдегіди, пил, CO, SO₂, оксиди азоту, пари кислот і т.д.);

поверхневих вод (виробничі стоки);

грунту.

У процесі виробництва в числі забруднювачів, крім пилу, з'єднання свинцю, сірчистий ангідрид, фтористий водень, окис азоту, миш'як - усе це токсичні відходи, майже половина яких потрапляє в навколишнє середовище.

Хімічна промисловість. Хімічна промисловість має широку сировинну базу, що дозволяє утилізувати відходи й активно використовувати вторинну сировину, що сприяє більш ощадливій витраті природних ресурсів. Крім того, вона створює речовини, які застосовують для хімічного очищення води, повітря, захисту рослин, відновленню ґрунтів. З іншого боку, вона сама відноситься до числа найбільш "брудних" галузей, що впливають на всі компоненти природного середовища, що вимагає проведення регулярних природоохоронних заходів.

Екологічний фактор не тільки визначає розміщення хімічних підприємств, але й має унікальні можливості використання й переробки будь-яких, навіть самих отрутих відходів. Однак усе значніше стає питання про утилізацію продукції хімічних підприємств, так як нові речовини й матеріали, створювані нею практично не розкладаються.

Ще не можна не відзначити те, що у Слов'янському районі сильно розвинена дорожньо-транспортна мережа. Це означає досить масштабні забруднення вихлопними газами й паливо-мастильними матеріалами. Також до джерел забруднення можна віднести велику кількість як стихійних, так і організованих смітників.

Геологічна будова й рельєф як фактор формування стану навколишнього середовища.

Рельєф Слов'янського району переважно рівнинний (висотою до 200 м), розчленований ярами й балками. На північному сході перебуває Донецький кряж висотою до 367 м, поверхня якого порізана долинами рік. На заході кряж переходить у Придніпровську низовину, на півдні - у Приазовську низовину з окремими підняттями. У місцях залягання вапняків і соленосних відкладень розвиваються карстові форми рельєфу. Характерна риса рельєфу району - наявність форм антропогенного походження: терикони, кар'єри та інше.

Територія Слов'янського району відноситься до структурної зони, тектонічне положення якої неоднозначне. З одного боку, вона тісно пов'язана з докембрійською Східноєвропейською платформою, з іншого боку - із Предкавказською епигерцинською платформою. За комплексом ознак вона являє собою палеозойський трог, що вклинився в межі платформи.

Палеозойські породи зім'яті в складки з утворенням великої кількості тектонічних порушень. З породами кам'яновугільного й пермського періодів зв'язані великі родовища кам'яних вугіль і солей.

Породи складчастого комплексу перекриваються порожньо залягаючими відкладами мезозою й кайнозою.

По площі поширення переважають території кайнозойської (неогенової) системи. У районі Донецького кряжа - палеозойської (кам'яновугільної й почасті пермської) системи. На Приазовській височині - архейської системи. У заплаві ріки Сіверський Донець - ділянки мезозойської (крейдової) системи.

Основною структурою Північно-західної околиці Донбасу є велика Бахмутська улоговина. Її північна межа може бути проведена по регіональному Північодонецькому надви́гу і ланцюжку брахіантіклина́лей, що простежуються в південному піднятому крилі надвига по лінії Лисичанськ-Кремінна-Червоний Оскіл. З південного заходу, приблизно по напрямку Костянтинівка - Петрівське, Бахмутська улоговина обмежена смугою антиклина́льних структур, що є північно-західним продовженням Головної антиклина́лі.

На південний захід від цих структур знаходиться велика синклінальна западина, що є північно-західною частиною Кальміус-Торецької улоговини. Центральна частина Бахмутської улоговини ускладнена двома антиклінальними зонами - Дроновсько-Спиваківською і Артемівсько-Слов'янською. Таким чином, в районі виділяються чотири антиклінальні зони північно-західного напрямку, відповідно розділені синкліналями: Белогоровсько-Каменською, Криволуксько-Камишевахською і Часов'ярсько-Краматорською. Усі антиклінальні зони мають складну будову. Кожна з них представляє ланцюжок кулісообразно зчленованих брахіантикліналей. Синклінальні зони побудовані значно простіше; їх розчленовування на брахіструктури внаслідок ундуляції осей не отримало такого широкого розвитку, як в антиклінальних зонах. У усіх великих структурах північно-західної околиці Донецького басейну домінує північно-західний напрям тектонічних ліній, характерний для Донбасу в цілому. В той же час на тлі цього генерального напрямку можна помітити ряд структурних елементів, що розташовані діагонально до нього і мають широтний або навіть північно-східний напрям. Накладенням цих двох планів і пояснюється складність тектонічної будови району. Місцями обидва напрями проявляються настільки чітко, що вони стають майже рівноцінними. Наприклад, Дронівська антиклиналь зв'язана кулісообразно з Торсько-Шандриголівською в єдиній зоні північно-західного напрямку і в той же час Нижне-Торецьким діагональним підняттям вона зв'язується із Слов'янською брахіантиклиналю в структурній зоні східно-північно-східного напрямку.

Кліматичні показники як фактор формування стану навколишнього середовища.

Слов'янський район перебуває в степовій зоні, клімат помірковано континентальний, з малосніжною зимою й спекотним літом. Середні температури січня від -5 до -8 °С, липня $21-23$ °С. Опадів близько 500 мм у рік. Навесні бувають суховії (частіше - у травні), улітку - посухи, іноді - курні бури, гради, узимку - заметілі.

Належить до степової атлантико-континентальної області помірного пояса. Основними рисами клімату в регіоні в цілому є: континентальність, значні добові й річні амплітуди температури повітря, невелика кількість опадів, відлиги, часті тумани, посушливо-суховійні явища.

Середньорічна температура становить $+8,3$ °С, але має стійку тенденцію до стрімкого підвищення: 2007 рік $+10,3$ °С, в 2008 році $+9,3$ °С, в 2009 році $+9,8$ °С. Клімат нестійкий, тому що рівнинна місцевість сприяє вільному просуванню атлантичних, арктичних і континентальних повітряних мас, морози часто переміняються відлигами.

Найбільшу повторюваність у місті мають вітри зі сходу, найменшу - з північного заходу і півночі. Найбільша швидкість вітру - у січні-лютому, найменша - влітку. У січні вона в середньому становить 5,7 м/с, у липні - 3,5 м/с.

Поверхневі води як фактор формування стану навколишнього середовища.

По території Слов'янського району протікають кілька рік. Найбільша з них - Сіверський Донець довжиною 1 053 км, а у межах області - більш 100 км, шириною від 60 до 80 м. Середня глибина 1,5-2 м (на плесах досягає 7 м). Її притоки - Казенний Торець, Бахмутка й Лугань.

Озер на території району мало, є невеликі озера в заплаві Сіверського Донця (Вовче й інші), а також Слов'янські солоні озера - Сліпне й Ріпне. Тут розташовані унікальні солоні озера карстового походження. Вони розділені між собою невеликими піщаними валами близько 150-200 м завширшки. Озера мають цілющі властивості і є основою санаторно-курортної індустрії міста. Найбільші - озеро Сліпне площею 0,29 кв. км і глибиною до 2,2 м, озеро Ріпне площею 0,22 кв. км і глибиною близько 2,5-3 м і Вейсово

озеро площею 0,16 кв. км і глибиною до 1,9 м. З 1975 року ці озера перебувають під охороною як гідрологічні природні пам'ятники загальнодержавного значення. Є також кілька інших озер менших розмірів і глибин. Температура води влітку досягає +22...+24 °С. Роба соляних озер збагачена сульфатами й має хлоридно-натрієвий склад. На дні Ріпного й Сліпного озер перебувають відкладання мулових брудів, переважно сульфідних.

Для поліпшення водопостачання створено ряд водоймищ, а також по території району проходить канал Сіверський Донець - Донбас.

Для гідрографії району характерна маловодність. В першу чергу це обумовлене приналежністю до степової зони. До того ж ріки мають відцентровий і транзитний характер стоку. Деякі ріки в посушливі роки пересихають. Значна частка їх живлення - води, що змахують у гідрографічну мережу. Природні джерела не в змозі забезпечити регіон водою, у зв'язку із чим здійснюється її перекидання по штучних водогонах, а також акумуляція в ставках і водоймах. В 1953 - 1959 рр. побудований канал Сіверський Донець - Донбас довжиною понад 130 км. На Донбасі використовується понад 1000 ставків й 150 водоймищ. Підземні води використовуються на питні потреби.

Ґрунт як фактор формування стану навколишнього середовища.

У Слов'янському районі відокремлюють 60 типів ґрунтів. Звичайні чорноземи займають 92 % території, дернові - 4 %, лугові, болотні й виходи порід - по 1 %, засолені й оподзолені - по 0,5 %. Потужність і гумусованість чорноземів зменшується з півночі на південь. Потрібно відзначити, що розораність території становить цілих 63,6%.

Для ґрунтового покриву більшої частини району характерні чорноземи звичайні середньогумусовані, також зустрічаються чорноземи звичайні глибокі мало- і середньогумусовані, чорноземи опідзолені, а в заплавах рік лучно-чорноземні глибоко-солонцюваті ґрунти. Багатий чорноземом ґрунт Донецької області надає широкі можливості для виробництва сільськогосподарської продукції. Основними видами виробленої тут сільськогосподарської продукції є озима пшениця, олієнасіння соняшника, городин і т. п. Економічна криза в Україні привела до зменшення фінансування заходів щодо охорони ґрунтів, через що підсилюється розвиток негативних процесів. За останні 40 років вміст гумусу в ґрунтах зменшився на 0,3-0,4%, і швидкість цих витрат збільшується. Висока розораність земель і зниження культури землекористування позначилися на розвитку процесів, які порушують структуру ґрунтів і зменшують їх врожайність. Основні з них - водна й вітрова ерозія ґрунтів. Нажаль, розвиваються процеси заболочування, засолення й солонцюватості, підкислення ґрунтів і їх ущільнення.

Середньозважений вміст гумусу по області становить 4,02 %. Середньозважений вміст легкогідролізуемого азоту в ґрунтах області становить – 123,7 мг/кг (низький). Вміст рухомих форм фосфору в ґрунтах області становить – 111,3 мг/кг (підвищений). Вміст обмінного калію в ґрунтах області становить – 136,1 мг/кг (високий). Забезпеченість ґрунтів області рухомими формами сірки середнього ступеня становить – 7,27 мг/кг ґрунту.

Наявність в ґрунтах сільськогосподарського призначення важких металів, залишків пестицидів та радіонуклідів на території Донецької області на природному рівні та не перевищує ГДК. Рівень радіоактивного забруднення ґрунтів цезієм – 137 знаходиться на природному рівні.

За даними останнього туру обстеження (2018 р.) на території Донецької області в останні роки суттєво зменшилось внесення органічних добрив, які є вагомим джерелом повернення в ґрунт гумусу, елементів живлення рослин та відтворення мікробіологічного середовища. За узагальненими даними за 88 2018 рік по Україні органічних добрив внесено 0,5 т/га посівної площі, в Донецькій області 0,4 т/га.

Необхідно звернути увагу на вкрай низький рівень гіпсування солонцюватих ґрунтів.

За результатами досліджень стану ґрунтів найбільша деградація притаманна слаборозвиненим ґрунтам, які сформувались на щільних породах, на елювії щільних порід, крутих схилах, де є умови розвитку ерозійних процесів. Вміст гумусу, елементів живлення рослин таких видів ґрунтів низький та дуже низький, водний режим недостатній для нормального розвитку рослин. Загальна площа таких ґрунтів, які можуть належати до деградованих та малопродуктивних на території, яка підконтрольна українській владі, понад 12,3 тис. гектарів.

У найбільшій мірі деградують ґрунти агроекосистеми. Причина нестійкого стану агроекосистем зумовлена їх спрощенням фітоценозом, який не забезпечує оптимальності саморегуляції, постійності структури і продуктивності. І якщо у природних екосистемах біологічна продуктивність забезпечується дією природних законів, то вихід первинної продукції (урожаю) в агроекосистемах цілком залежить від такого суб'єктивного чинника, як людина, рівня її агрономічних знань, технічної оснащеності, соціально-економічних умов тощо, і, таким чином, залишається непостійним. Наприклад, у разі створення людиною монокультури (пшениці, буряку, соняшнику, кукурудзи) в агроекосистемі порушується видова різноманітність рослинних угруповань. Агроекосистема спрощується, стає нестійкою, не здатною протистояти біотичному або екологічному стресу.

Основні впливи антропогенного впливу на ґрунти такі:

водна ерозія;

дефляція (вітрова ерозія);

забруднення;

вторинне засолення і заболочування;

опустелювання;

відчуження земель для промислового та комунального будівництва;

виснаження земель.

Рослинність і тваринний світ як фактор формування стану навколишнього середовища

Серед рослинності на території Слов'янського району панує тип справжніх степів, переважно підтип різнотравно-ковилових степів, меншою мірою підтипи - типчаково-ковилових і петрофітних степів. Природна степова рослинність збереглася головним чином на заповідних ділянках, переважно в долині Сіверського Дінця - соснові бори, на Донецькому кряжі - діброви, байрачні ліси. Переважають північно-степові піднесені й схилі природно-територіальні комплекси. Характерна риса регіону - сильна антропогенна трансформація рослинності. В області зареєстровано 1870 видів рослин. За 50 років зникло 33 види. Зростає кількість видів, які потребують спеціальної охорони.

У лісах переважають дуб, ясен, липа звичайна і липа дрібнолиста, береза, клен гостролистий, сосна. Підлісок складається з бересклету; ближче до узлісь — глід, терен, шипшина; на галявинах — степова вишня, карагана чагарникова. Унікальна сосна крейдяна, яка зустрічається в селі Білому, і сосна кримська. У лісопаркових посадках видовий склад всілякий. Це лісові і узлісні рослини — ясенець білий, Зірочник лісовий, пролісок, конвалія травнева, фіалки, дзвіночки, перстач гусячий, ожина, суниця. Місцева флора багата лікарськими рослинами, наприклад звіробій, материнка, чебрець, ромашка аптечна, чистотіл, валеріана, подорожник, деревій, цикорій, глід, шипшина і інші. Є види, занесені в Червону книгу: бурачок голоножковий, двурядник мелової, дрік донський, оносма донська, норичник крейдовий, тонконіг Талієва, ковила волохата.

На території Слов'янського району налічується 25 тис. видів різноманітних тваринних систематичних груп, у тому числі 24 тис. видів безхребетних. Постійно перебувають і фіксуються в процесі міграції близько 300 видів птахів і 49 видів ссавців. Приблизно 130 видів тварин занесене до Червоної книги України. Понад 140 види є рідкими для регіону. Майже 70 видів наземних хребетних тварин віднесене до категорії мисливських. Практично всюди в природі зустрічаються лисиця, заєць-русак, польова миша, чорний пацюк, хом'яки й мишоподібні гризуни, із птахів - переспів, сіра куріпка, сіра ворона, удод, жайворонки, ластівки, горобці, дятли. У нечисленних лісах (переважно на півночі) зустрічаються: лисиця, борсук, енотоподібний собака, лось, козуля, дикий кабан, білка, заєць-русак, звичайний їжак, із птахів: фазан, грак, сорока, соловей, синиці, горлиці, сови, дятли. У ріках району водяться такі риби: короп, карась, щука, червоноперка, лящ, рибець, товстолобик, сом звичайний, йорж, окунь, судак, линь.

Ландшафтні умови як інтегральний фактор формування стану навколишнього середовища.

Ландшафт є комплексом, який обумовлений взаємодією рельєфу, клімату, геологічної структури, ґрунтів, рослинного й тваринного світу, антропогенної діяльності. Територія району добре освоєна, тому природні ландшафти зустрічаються лише на ділянках, що непридатні для сільськогосподарського використання (балки, яри), у заводях рік.

Розораність території району сприяє процесам вітрової й водної ерозії. Через внесення хімічних добрив, розораність, вирощування сільськогосподарських культур губиться природна структура ґрунтів і зменшується кількість гумусу, як наслідок зменшення родючості. Це в комплексі впливає на стійкість ґрунту до зовнішніх впливів.

У ландшафтному відношенні територія Слов'янського району знаходиться у рівнинній східноєвропейській степовій зоні північно-степовій підзоні Донецько-Донської провінції Нижньооскільсько – Айдарської області з байрачними дібровами на лесових височинах з чорноземами звичайними потужними.

У Слов'янському районі чергуються лісові ландшафти на опідзолених ґрунтах з лучно-степовими на типових чорноземах. Найбільше поширення мають широколисто-лісові ландшафти, які в минулому займали більші площі на височині. Лугові різнотравно-злакові степові ландшафти перебувають тепер під сільськогосподарськими угіддями.

Атмосферне повітря як інтегральний фактор формування стану навколишнього середовища.

За інформацією Державної служби статистики України, викиди забруднюючих речовин та парникових газів у атмосферу від стаціонарних джерел забруднення за 2018 рік становлять 790,2 тис. т (31,5 % від загальних викидів по Україні) та на 0,7 % більше, ніж в 2017 рік. Крім того, обсяги викидів діоксиду вуглецю склали 25143,4 тис. т. (Інформація наведена без урахування частини території Донецької області, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження).

Зростання обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Донецької області в 2005-2006 роках та зменшення викидів в 2007-2009 роках пов'язано з відповідним зростанням та спадом обсягів виробництва (рис. 2.1). Збільшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне у 2010-2011 роках по відношенню до 2009 року є наслідком підйому виробництва. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 14,5 тис. т в 2012 році по відношенню до 2011 року є наслідком виконання підприємствами області природоохоронних заходів, передбачених в дозволах

12 на викиди забруднюючих речовин та програмами, а також скорочення викидів від автотранспорту.

Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в 2014-2015 роках у порівнянні з 2013 роком пов'язано з проведенням антитерористичної операції в регіоні, внаслідок збройного конфлікту багато промислових підприємств зазнали руйнувань, а деякі взагалі припинили свою роботу.

З 2016 року спостерігається незначне зростання обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (на 6,5 % по відношенню до попереднього року) внаслідок збільшення потужності та обсягів виробництв промислових підприємств.

Зниження кількості викидів в 2017 році обумовлене відсутністю інформації щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по території Донецької області, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

У 2018 році спостерігається незначне збільшення викидів по відношенню до 2017 року, що пов'язане з нарощуванням потужності промислових підприємств та переходом з газу на альтернативні види палива (зокрема на вугілля різних марок).

Щільність викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на квадратний кілометр області у 2018 році склала 29,8 т проти 29,6 т за 2017 рік, а на одну особу – 188,9 кг проти 185,9 кг.

Основними забруднювачами атмосферного повітря в області залишаються підприємства вугільної промисловості, металургії та підприємства-виробники електроенергії. Отже, найбільше забруднення атмосферного повітря спостерігається саме в тих містах та районах, де розташовані підприємства цих видів діяльності. Зокрема, у м. Маріуполь всього викинуто 316,6 тис. т; м. Курахове – 139,2 тис.т; м. Покровськ – 66,8 тис. т; м. Добропілля – 35 тис. т; м. Вугледар – 23,8 тис. т, Бахмутський район – 107,47 тис. т, Мар'їнський район – 139,56 тис. т, Слов'янський район – 44,96 тис.т.

Найгострішою екологічною проблемою Донецького регіону, яка вимагає найшвидшого вирішення, є забруднення повітряного басейну.

Станом на 01.01.2019 в Донецькій області діють пости спостереження за станом атмосферного повітря: Краматорська лабораторія спостереження за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м.Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м.Слов'янськ) та Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія Донецького регіонального центру з гідрометеорології (5 стаціонарних постів спостереження у м.Маріуполь).

Забруднюючі речовини, що визначаються лабораторією в пробах повітря міст Краматорськ та Слов'янськ: пил, діоксид азоту, діоксид сірки, діоксид вуглецю, фенол, формальдегід, фтористий водень. В повітрі м.Маріуполь визначаються такі забруднювачі: аміак, пил, діоксид азоту, діоксид сірки, діоксид вуглецю, фенол, формальдегід.

Протягом 2018 року було зафіксовано перевищення середньорічних концентрацій забруднюючих речовин по містах:

1) у Маріуполі: завислі речовини – 1,3 ГДКс.д., діоксид азоту – 1,75 ГДКс.д., фенол – 2,0 ГДКс.д., формальдегіду – 6,0 ГДКс.д.;

2) у Краматорську – фенол – 2,3 ГДКс.д., формальдегіду – 1,3 ГДКс.д.;

3) у Слов'янську – діоксид азоту – 1,0 ГДКс.д., фенол – 2,3 ГДКс.д., формальдегіду – 2,3 ГДКс.д.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря на території м.Слов'янськ Донецької області в 2018 році здійснена за даними спостережень, які проводились на шести стаціонарних постах: двох стаціонарних постах у м.Слов'янськ та чотирьох постах у м.Краматорськ.

Спостереження проводились за найбільш розповсюдженими забруднювачами: пилю (завислі речовини), діоксиду азоту, діоксиду сірки, оксиду вуглецю, фенолу, фториду водню та формальдегіду.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря проводилась шляхом порівняння вмісту забруднювачів з відповідними гранично допустимими концентраціями (ГДК) речовин у повітрі населених міст: ГДК середньодобовими (ГДКс.д.) і з ними порівнювалися середні концентрації та максимально разовими (ГДКм.р.), з ними порівнювалися разові максимальні концентрації шкідливих речовин.

Найбільші значення середньорічних концентрацій пріоритетних шкідливих домішок в атмосферному повітрі м. Слов'янськ складали з формальдегіду - 0,007 мг/м³ (2,3 ГДК), діоксиду азоту – 0,04 мг/м³ (1,0ГДК), фенолу - 0,007 мг/м³ (2,3ГДК). У 2018 році максимальні разові значення концентрацій по пилю досягали 0,8 мг/м³ (1,6 ГДК), фенолу 0,041 мг/м³ (4,1 ГДК), оксиду вуглецю – 21,0 мг/м³ (4,2 ГДК), формальдегіду - 0,121 мг/м³ (3,4 ГДК), діоксиду азоту – 0,19 мг/м³ (1,0ГДК), фтористому водню 0,044 мг/м³ (1,2ГДК).

Аналізуючи зміну середнього рівня забруднення атмосферного повітря за 5 останніх років для м. Слов'янськ, слід відзначити, що тенденція до зростання показників забруднення спостерігається для фенолу та фтористого водню.

Випадків ВЗ та ЕВЗ протягом 2018 року в атмосферному повітрі міста Слов'янськ зафіксовано не було. Індекс забруднення атмосфери (ІЗА) є найбільш об'єктивною оцінкою стану забруднення атмосферного повітря. Індекс розраховується за середньорічними концентраціями п'яти пріоритетних домішок у повітрі (тобто тих, значення яких найбільші). Цей показник дозволяє зрівнювати ступень забруднення міст України.

Індекс забруднення атмосфери (ІЗА) за 2018 рік

Місто	ІЗА	Перелік пріоритетних домішок	Перелік галузей промисловості, які суттєво впливають на стан забруднення повітря
Краматорськ	3,07	Фенол	Енергетична,
	2,99	Формальдегід	машинобудівна,
	0,80	Пил	металургійна,
	0,72	Фторид водню	виробництво будівельних матеріалів,
	0,70	Діоксид азоту	автотранспорт
	8,28		
Слов'янськ	3,14	Фенол	Енергетична,
	3,09	Формальдегід	машинобудівна,
	0,95	Діоксид азоту	хімічна,
	0,73	Фторид водню	харчова,
	0,66	Пил	будівельна,
	8,57		автотранспорт

За індексом забруднення атмосферного повітря у 2018 році м. Слов'янськ має дев'яте місто по рівню забрудненості серед міст, в яких здійснюють моніторинг.

Найбільш забрудненими на сьогоднішній день в Донецькій області є міста Маріуполь, Покровськ, Добропілля. Підприємства цих міст викидають щорічно найбільшу кількість забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Також проблемою є те, що ці міста найбільш густонаселені, тому відбувається негативний вплив на здоров'я великої кількості населення.

3. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м.Слов'янськ на 2020-2023 роки, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Компонентами навколишнього природного середовища, на які впливає планова діяльність, є:

- повітряне середовище;
- водне середовище;
- ґрунт.

Ймовірні види впливу на навколишнє середовище внаслідок виконання Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК), та пересувних джерел забруднення, а саме викиди автомобільного транспорту та виробничої техніки;

- в період будівництва та обслуговування об'єкту СЕО вплив на водне середовище незначний;

- порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, тощо;

- акустичне забруднення, розрахунковий граничнодопустимий рівень якого в житловій забудові не повинен перевищувати допустимий рівень шуму на території населених місць

Можливі екологічні проблеми внаслідок реалізації Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки:

Вплив на атмосферне повітря.

Протягом періоду виконання ремонтних, будівельно-монтажних робіт організовані джерела викидів забруднюючих речовин відсутні. Будуть діяти тимчасові нестационарні та неорганізовані джерела викидів в атмосферу, які постійно переміщатимуться в межах площадки будівництва.

Дані джерела викидів забруднюючих речовин відносяться до джерел з неорганізованим або нестационарним викидом. Відповідно, нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин для них не встановлюються.

Вплив на атмосферне повітря від дії даних джерел оцінюється як тимчасовий та незначний і по завершенню терміну виконання ремонтних, будівельних робіт їх вплив припиниться.

Вплив на водні ресурси.

Програма розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Вплив на ґрунт та надра.

Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів під час рекультивациі та будівництва включають:

1. Обов'язкове дотримання меж території, відведеної для капітального ремонту.
2. Складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використанням його при рекультивациі, вертикального планування будівельного майданчику.

3. Всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям.

4. Контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних механізмів.

5. Заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками.

Тож у процесі проведення реконструкції, будівництва та капітального ремонту об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, створення додаткових негативних впливів на ґрунт та надра не передбачається.

Відходи.

Відходи, (тверде побутове сміття), що будуть утворюватися під час експлуатації передбачається збирати в контейнери, та вивозити спеціалізованими організаціями згідно графіку та по мірі необхідності.

У разі виявлення та ідентифікації серед побутового сміття небезпечних відходів, необхідно вживати заходів для їх видалення та утилізації відповідно до вимог чинного законодавства України.

Біорізноманіття.

При проведенні робіт з будівництва та капітальному ремонті передбачається максимально зберегти існуючі зелені насадження та деревну рослинність. Зелена маса, вилучена при реконструкції, будівництві та капітальному ремонті об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства буде використана для організації рельєфу даної ділянки. Влаштування зелених зон має виключно позитивний вплив на біорізноманіття.

Видалені під час реконструкції, будівництва та капітального ремонту об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, зелені насадження підлягають обов'язковому відновленню.

Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин в межах проектування відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті ремонту/експлуатації об'єкта планової діяльності не прогнозується. Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено.

В процесі реконструкції, будівництва та капітального ремонту об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, вплив на рослинний покрив в основному буде виявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченні рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій.

Місто Слов'янськ – курорт державного значення, на природних територіях якого розташований Регіональний ландшафтний парк «Слов'янський курорт». Ймовірні наслідки для цієї території відсутні.

4. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Для запобігання негативному впливу на довкілля та здоров'я населення передбачені такі заходи:

Заходи щодо охорони атмосферного повітря та зменшення обсягів викидів речовин. Контроль за дотриманням нормативів викидів забруднюючих речовин в атмосферу проводиться підприємством (виробничий контроль). Зовнішній контроль здійснюється

відповідними державними контролюючими органами. Контроль викидів забруднюючих речовин в атмосферу передбачає:

- контроль обсягів викидів, у тому числі: утримання (масової концентрації) і кількості викидів (масової витрати) забруднюючих речовин;

- порівняння кількості викидів і вмісту забруднюючих речовин з нормативами гранично допустимих викидів і технологічними нормативами.

Заходи щодо контролю за викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря повинні забезпечити виконання вимог, передбачених Законом України "Про охорону атмосферного повітря", галузевими нормативними документами.

Використання серійного технологічного обладнання з двигунами внутрішнього згорання, що має відповідні сертифікати з умов викидів шкідливих газів.

Впровадження сучасного обладнання та прогресивних планувальних рішень, що веде до зниження енергозатрат, а також забруднення атмосфери.

Озеленення території.

Заходи щодо забезпечення належного поводження з відходами. Операції щодо збирання, зберігання, транспортування та утилізації відходів здійснюватимуться з дотриманням норм екологічної безпеки та законодавства України.

Всі типи відходів, що утворюватимуться в процесі реконструкції, будівництва та капітального ремонту, підлягатимуть вилученню, накопиченню і розміщенню їх у спеціально відведених місцях з метою подальшої утилізації чи видалення.

Місця тимчасового зберігання відходів відповідатимуть вимогам ДСан-ПіН 2.2.7.029-99.

Заходи захисту геологічного та водного середовищ, ґрунтів.

Влаштування покриття проїзної частини, гідроізоляції споруд для зберігання води, бетонування стоянок автотранспорту, встановлення площадки для контейнерів ТПВ.

Відведення дощових та талих вод буде здійснюватись згідно вертикального планування.

Заходи щодо пожежобезпеки. Система вулично-дорожньої мережі дозволяє здійснювати під'їзд пожежних машин до будівель та споруд на ділянці капітального ремонту та джерел пожежного водопостачання.

Зв'язок з об'єктами пожежогасіння передбачено здійснювати по системі існуючих та проектних під'їздів і вулиць з твердим покриттям.

Зовнішнє пожежогасіння проектних та існуючих будівель і споруд буде здійснюватись від проектної пожежної водойми та пожежних резервуарів.

5. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Таблиця 1 - Оцінка ймовірного впливу Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки на довкілля відповідно до контрольного переліку.

Чи може реалізація проекту спричинити:		Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		•		
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел			•	
3	Погіршення якості атмосферного повітря			•	
4	Появу джерел неприємних запахів			•	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			•	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			•	
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			•	
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			•	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			•	
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			•	
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			•	
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			•	

13	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			•	
14	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			•	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			•	
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів			•	
Відходи					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів		•		
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			•	
19	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			•	
20	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			•	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів			•	
Земельні ресурси					
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару		•		
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			•	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			•	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			•	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			•	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			•	
Біорізноманяття та рекреаційні зони					
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			•	
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			•	
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			•	
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			•	

32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			•	
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			•	
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			•	
Населення та інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			•	
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			•	
37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему. Зміни в структурі транспортних потоків			•	
38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			•	
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			•	
40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			•	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			•	
42	Погіршення екологічного моніторингу			•	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			•	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			•	
Інше					
45	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			•	
46	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			•	
47	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			•	
48	Суттєве порушення якості природного середовища			•	
49	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть осягнення довготривалих цілей у майбутньому			•	

50	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			•	
----	--	--	--	---	--

Оцінка потенційних впливів на навколишнє середовище та здоров'я людей встановила, що окрім вигод проєкт може мати певний негативний вплив на довкілля у разі відсутності належного контролю за таким впливом. Тому необхідно виконувати певні дії (які вказані в Таблиці 2) для запобігання, скорочення чи зменшення негативних впливів даного проєкту.

6. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки.

Зважаючи на державну політику в галузі забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при ремонтних, будівельно-монтажних робіт, доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні технології та матеріали.

Перелік і стисла характеристика проєктних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи - технічна і біологічна рекультивация, нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи.

Передбачено ряд заходів із захисту навколишнього середовища.

Таблиця 2 - Заходи, які передбачається вжити для зменшення навантаження на навколишнє середовище при будівництві та капітальному ремонті об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства.

№	Сфера впливу	Потенційні впливи планової діяльності	Заходи по скороченню негативного впливу
1	2	3	4
Будівництво об'єкту планової діяльності			
1	Повітряне середовище	Викиди в атмосферу внутрішнього згорання техніки, задіяної під час виконання будівництва та капітального ремонту	При будівництві, реконструкції та капітальному ремонті об'єктів водопровідно-каналізаційного навантаження на атмосферне середовище носить тимчасовий характер, тривалість якого визначається розрахунковим терміном проведення робіт. Проєктом не передбачається (заборонено) застосовувати в процесі робіт речовини, будівельні матеріали, які не мають сертифікатів якості України. До експлуатації допускати машини та механізми виключно у справному технічному стані. Здійснювати постійний екологічний контроль процесу ремонту.

2	Водне середовище	Скиди у поверхневі водні об'єкти відсутні. Можливий вплив на підземні водоносні горизонти	З метою зменшення впливу на підземні води передбачити: -транспортування та збереження сипучих матеріалів у спеціальних контейнерах; -своєчасне та якісне упорядкування постійних, тимчасових під'їзних зовнішніх та внутрішніх автодоріг на майданчиках (до початку будівництва); -максимальне збереження зелених насаджень на майданчиках будівництва; -передбачити вивіз та утилізацію будівельних відходів та рекультивацію земель після завершення ремонту; -по закінченню ремонту здійснити благоустрій території з відновленням рослинного покриву; -забезпечити облаштування тимчасової огорожі будівельного майданчика
3	Геологічне середовище та ґрунт	Можливе забруднення будівельними відходами та проливами нафтопродуктів	З метою охорони геологічного середовища та ґрунту передбачені наступні заходи: -транспортування товарного бетону та розчину централізовано в автосамоскидах із закритими кузовами або в спеціальному автотранспорті; -транспортування на будмайданчик бітумних матеріалів проводити автогудронаторами при необхідності.
4	Рослинний та тваринний світ	Вплив прогнозується незначний і носитиме тимчасовий характер	Прямий вплив на існуючий рослинний покрив буде проявлятися при пошкодженні рослинності транспортними засобами та будівельною технікою на прилеглий території. Дана дія носить тимчасовий характер. По завершенню робіт з капітального ремонту територію, прилеглу до об'єкту планової діяльності потрібно упорядкувати. Зелені насадження будуть видалятися у відповідності до вимог чинного законодавства та будуть відновлені.
5	Соціальне середовище	Прогнозується позитивний вплив	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт об'єктів надають нові робочі місця та покращують соціально-побутові умови проживання населення
6	Техногенне середовище	Вплив передбачається незначний і носитиме тимчасовий характер	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт інженерних мереж і пов'язаних з ними споруд виконуватимуться згідно затвердженого графіку виконання робіт.

7. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при реконструкції, капітальному ремонті об'єктів доцільно максимально повно використовувати сучасні

високоєфективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, сучасні альтернативні джерела енергії, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Об'єктом планованої діяльності є «Програма розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки». Вибір об'єктів для будівництва, реконструкції та капітального ремонту обґрунтовано наступним:

- екологічні, санітарно-епідеміологічні, протипожежні і містобудівні обмеження щодо планувальної діяльності витримуються;

- об'єкт, на якому проводиться капітальний ремонт не належить до пам'яток культурної спадщини, археологічних територій.

Реалізація «Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки на 2020-2023 роки» призведе до:

- підвищення рівня якості послуг, що надаються споживачам з централізованого водопостачання та водовідведення;

- зниження витрат матеріальних та енергетичних ресурсів;

- стабілізація економічного становища підприємства водопровідно-каналізаційного господарства;

- перехід на власні джерела водопостачання забезпечить скорочення обсягів покупної води орієнтовно на 17 тис.м³/добу(з 20 тис.м³/добу до 3 тис.м³/добу);

- підвищення технічної надійності та екологічної безпеки системи господарсько-питного водопостачання;

- освоєння капіталовкладень;

- запровадження підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства новітніх досягнень у сфері технологій та обладнання для очищення природних і стічних вод;

- зменшення невиробничих втрат питної води до 45 відсотків, витрат електричної енергії у сфері водопостачання і водовідведення.

Також розглянуто альтернативні варіанти щодо технічного та технологічного забезпечення будівництва та капітального ремонту. У разі не затвердження документа державного планування, а саме «Програми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м.Слов'янськ на 2020-2023 роки», та відмова від її реалізації, призведе до:

- зниження рівня якості послуг, що надаються споживачам з централізованого водопостачання та водовідведення;

- збільшення витрат матеріальних та енергетичних ресурсів;

- дестабілізації економічного становища підприємства водопровідно-каналізаційного господарства;

- неможливість переходу на власні джерела водопостачання для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості;

- зниження технічної надійності та екологічної безпеки системи господарсько-питного водопостачання;

- відсутності капіталовкладень;

- неможливості зменшення невиробничих втрат питної води, витрат електричної енергії у сфері водопостачання і водовідведення.

8. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Станом на 31.12.2018 на території Донецької області виконувалось 7 регіональних природоохоронних програм:

Програма розвитку регіональних ландшафтних парків Донецької області на період до 2015 року та прогноз до 2020 року, яка затверджена рішенням Донецької обласної ради від 24.12.2012 № 6/17-425;

План дій з охорони навколишнього природного середовища Донецької області на 2013-2020 роки, затверджений рішенням Донецької обласної ради від 30.05.2013 № 6/21-509;

Програма поводження з відходами в Донецькій області на 2016-2020 роки, яка затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 22.09.2016 № 836 (із змінами, внесеними розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 02.08.2017 № 885);

Програма поводження з промисловими відходами в Донецькій області на 2018-2020 роки, яка затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 28.12.2018 № 1580/5-18;

Регіональна цільова програма щодо здійснення розчистки та регулювання русел річок на 2018-2022 роки, затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 10.09.2018 № 1123/5-18;

Програма «Чисте повітря Донеччини 2018-2020 роки та прогноз до 2030 року», затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 28.12.2018 1571/5-18;

Регіональна програма «Ліси Донеччини» на 2018-2022 роки, затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 08.10.2018 1212/5-18.

Екологічний та соціальний моніторинг для об'єкту СЕО здійснити з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва, капітального ремонту та втілення всіх заходів щодо мінімізації впливу та наслідків на навколишнє середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг передбачає можливі екологічні загрози та/або виявляє їх впливи, що не були передбачені раніше. Програма екологічного моніторингу працює під час будівництва, капітального ремонту об'єктів. Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;

2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;

3. Візуальний огляд;

4. Регулярний відбір зразків та їх дослідження;

5. Оприлюднення потрібної інформації та співпраця з громадою, що попадає в зону впливу об'єкту капітального ремонту;

6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив будівництва та капітального ремонту об'єктів на навколишнє природне та соціальне середовище.

Реалізація будівництва, капітального ремонту об'єктів СЕО передбачає формування до виконання відповідного плану моніторингу на етапі будівництва та капітального ремонту таких об'єктів моніторингу як: повітря, ґрунт, відходи, шум, рослинний та

тваринний світ, соціальне середовище. Передбачити виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань та інших.

9. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності).

Зважаючи на географічне положення міста Слов'янськ, транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, відсутні.

10. Резюме нетехнічного характеру

Програма розвитку водопровідно-каналізаційного господарства м. Слов'янськ на 2020-2023 роки розроблена з метою реформування та розвитку водопровідно-каналізаційного господарства для забезпечення споживачів достатньою кількістю питної води гарантованої якості, надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення за економічно обґрунтованими тарифами, зменшення впливу на навколишнє природне.

Виконання стратегічної екологічної оцінки передбачає аналіз та оцінку ймовірних наслідків та ризиків реалізації проектних рішень як на окремі компоненти довкілля (грунти, поверхневі та підземні водні ресурси, атмосферне повітря), так і на комплексні умови території – мікроклімат, розвиток природних процесів, а також на здоров'я населення.

Значного впливу на навколишнє природне середовище не очікується.

Для Регіонального ландшафтної парку «Слов'янський курорт» ймовірні наслідки відсутні.

Ймовірні види впливу на навколишнє середовище:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел та пересувних джерел забруднення відсутні;

- в період капітального ремонту та обслуговування об'єкту СЕО вплив на водне середовище відсутній. Водопостачання - підключення від центральної мережі водопостачання. Скид забруднених стоків у поверхневі та підземні води відсутній;

- порушення (руйнування) ґрунтів під час капітального ремонту (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилуватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, тощо відсутні;

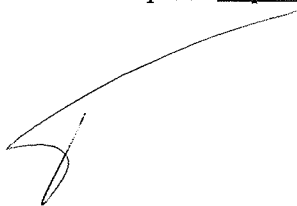
- на соціальне середовище – комплексний розвиток водопровідно-каналізаційного господарства міста Слов'янська, створення нових робочих місць, розвиток інфраструктури району. Реалізації об'єкту СЕО призведе до соціально-економічного розвитку регіону, а негативні фактори впливу на оточуюче середовище при реалізації та експлуатації об'єктів можна оцінити як незначні при дотриманні усіх вимог та норм.

Цей документ буде розміщений у зазначених нижче місцях для ознайомлення і для надання коментарів. Будь-яка особа може надати свої зауваження та пропозиції щодо екологічних, соціальних та інших аспектів цього проекту:

управління житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради, 5 поверх, площа Соборна, 3, м.Слов'янськ;

офіційний сайт Слов'янської міської ради <http://www.slavrada.gov.ua/>.

Начальник управління ЖКГ

В.Г.Башкаев